

Loppuraportti, Kanta-Hämeen uusiutuvan energian mahdollisuudet maakunnan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi, maakuntakaavan taustaselvitys

VN/27784/2022

Avustushaku vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi

1. Tiivistelmä

2. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Kanta-Häme on asettanut tavoitteekseen olla hiilineutraali vuonna 2035, ja tämän jälkeen hiilinegatiivinen. Tämän selvityksen tarkoituksena oli konkretisoida hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi tarvittavia vihreän siirtymän investointeja ja niiden vaatimia maa-alueita sekä edistää lupa- ja suunnitteluprosessien hyviä käytäntöjä.

Hankkeen tavoitteena oli:

1. tunnistaa potentiaaliset alueet vihreän siirtymän teknologioiden investoinneille Kanta-Hämeen alueilla
2. löytää hyviä suunnittelukäytäntöjä, jotka edistävät vihreän siirtymän investointihankkeita sujuvoittaen suunnitteluprosesseja ja lupakäsittelyjä
3. arvioida Kanta-Hämeen maakunnan energiankäytön, energiantuotannon, ilmastopäästöjen ja hiilinielujen kehitystä laatien kolme vaihtoehtoistaskenaariota maakunnan energiajärjestelmän kehityksestä.

3. Hankkeen osapuolet ja toteutus

Hanke toteutettiin kokonaisuudessaan ostopalveluna. Selvityksen tilaajana toimi Hämeen liitto ja käytännön toteutuksesta vastasi Gaia/Sweco. Selvitystyö kilpailutettiin hankintailmoitukset.fi- palvelussa. Tarjouksia työstä saatiin yhteensä yhdeksän kappaletta ja kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen teki Gaia/Sweco.

Työ toteutettiin kolmessa vaiheessa 2023–2024 aikana ja jokaisen vaiheen jälkeen työtä esiteltiin webinaarissa. Webinaareihin kutsuttiin Kanta-Hämeen kuntien sekä muiden keskeisten sidosryhmien edustajat.

4. Hankkeen tulokset

Hanke toteutui tavoitteiden mukaisesti ja tulokset ovat suunnitelman mukaisia. Hankkeessa kartoitettiin vihreän siirtymän teknologioiden aluetarpeita Kanta-Hämeen alueella ja tunnistettiin potentiaaliset alueet investoinneille, kartoitettiin suunnitteluprosesseja ja lupakäsittelyjä sujuvoittavia hyviä suunnittelukäytäntöjä sekä arvioitiin Kanta-Hämeen maakunnan energiankäytön, energiantuotannon, ilmastopäästöjen ja hiilinielujen kehitystä kolmen vaihtoehtoisen energiaskenaarion kautta. Hankkeen toteutuksessa ei ilmennyt poikkeamia hankkeen suunnitelmiin

verrattuna. Hankkeen tulosten myötä saavutettiin tilannekuva vihreän siirtymän investointien edistämiseen sopivista alueista ja toimista. Hankkeen tuloksia on mahdollista hyödyntää laajemmin, esimerkiksi:

- Hankkeen toisen vaiheen toimenpiteiden jalkautusta edesauttavien toimien implementoinnissa Kanta-Hämeessä
- Hyvien toimintaperiaatteiden levittämisessä maakuntayhteistyöllä myös muualle Suomeen
- Hankkeessa toteutettuun analyysiin pohjautuvien tarkempien maankäyttöselvitysten toteuttaminen kunnissa.

Hankkeessa tuotettu aineisto liitteenä. Selvitysraportti löytyy myös Hämeen liiton sivuilta <https://hameenliitto.fi/content/uploads/2024/08/Kanta-Hame-vihrea-siirtyma-loppuraportti-saavutettava.pdf>

5. Hankkeen vaikuttavuus

Hankkeessa luotiin toimenpidekartta vihreän siirtymän investointien houkuttelemiseksi alueelle sekä edellytykset vihreän siirtymän investointien maankäytöllisten reunaehtojen toteutumiselle Kanta-Hämeessä. Hankkeessa luotiin myös edellytykset vihreän siirtymän investointiprosessien hallitulle läpiviemiselle eri sidosryhmissä Kanta-Hämeen alueella.

6. Talousraportti

- Hankkeen kustannusarvio oli 100 000 euroa. Hankkeen lopullinen budjetti oli 97 200 euroa.

7. Suositukset tulevia hankkeita varten

Hankkeessa tunnistettiin seuraavia mahdollisia aiheita jatkohankkeita varten:

- Toisen vaiheen toimenpiteiden jalkautusta edesauttavat toimet Kanta-Hämeessä – Toimenpiteiden kehittäminen perustuu jatkuvaan parantamiseen ja tarvitaan foorumi, jossa eri sidosryhmät voivat jakaa näkemyksiään ja oppejaan. Roolit toimenpiteiden toteutuksessa voivat myös olla osittain päällekkäisiä, joten on oleellista tunnistaa miten eri sidosryhmät toimivat eri toimenpiteiden suhteen
- Hankkeessa tunnistettujen hyvien toimintaperiaatteiden levittäminen maakuntayhteistyöllä myös muualle Suomeen
- Hankkeessa toteutettuun analyysiin perustuen kunnissa voisi toteuttaa tarkemmat maankäyttöselvitykset, jotta saadaan tarkempi kuva maankäyttötilanteesta kunnittain.

Työn tarkka rajausta on hankkeissa tärkeää (ei muodostunut ongelmaksi tässä kyseisessä hankkeessa). Vastaavissa hankkeissa tulisi ottaa huomioon jo hankkeita suunnitellessa (ja mahdollisesti konsultoida) esimerkiksi maakuntien hiilineutraaliutta määrittävät tekijät – maakunnan hiilineutraaliutta tulisi lähestyä kulutuksen kautta (hiilitaselaskenta on

kulutus pohjaista), sillä päästötön tai vähäpäästöinen energiantuotanto ei suoraan vaikuta alueen hiilineutraaliuteen, ellei tuotettua energiaa myös kuluteta alueella.